

ІНФОРМАЦІЙНА ПАРАДИГМА ВИКОРИСТАННЯ ЧИННИКІВ ВИРОБНИЦТВА В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Інноваційному розвитку вітчизняних підприємств та економіки України в цілому заважає сьогодні ряд факторів. Їх якісне та кількісне узагальнення та шляхи подолання наведено в „Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів” %) [1] та обговорено вченими на парламентських слуханнях, які відбулися 17 червня 2009 року у Верховній Раді. В основі розвитку економічної системи покладено процеси, які формують якісні і кількісні зміни в галузевому і регіональному виробництві, що в свою чергу визначають місто національної економіки у світовому господарстві. Економічне співробітництво підприємств та країн потребує не просто механічної участі в цьому процесі, а ще і дослідження досвіду інноваційного розвитку. Вагома роль у цьому дослідженні повинна належати вітчизняній науці. При цьому, аналіз існуючих механізмів, які забезпечують поширення наукової ідеї у прикладну розробку і далі у дослідницький зразок і масове виробництво, повинен відбуватися у тісній співпраці наукових установ та промисловості.

Зростання зацікавленості вітчизняних вчених і фахівців до питань інноваційного розвитку та формування національної парадигми інноваційного розвитку можна простежити по працям багатьох вітчизняних вчених. Проте теорію, яка достатньо обґрунтовано визначала б методологічні основи інноваційного розвитку, давала змогу оцінювати динаміку інноваційного розвитку, визначати можливі напрями розвитку підприємства, галузі, регіону, держави і, по можливості, прогнозувати результати інноваційного розвитку, вітчизняна наука поки ще не розробила. У той час, як науковій методології властива функція розробки принципів і способів організації і побудови теоретичних досліджень, систематизації об’єктивних знань про реальні об’єкти, особливу значимість у процесах функціонування національної інноваційної системи має організація та стимулювання процесів оновлення технологій, передачі наукових розробок із сфери одержання знань у виробництво, що досягається за допомогою розвитку системи освіти, ринку інтелектуальної власності, створення інноваційної інфраструктури, фінансового та податкового стимулювання науково-технічної діяльності тощо.

Сучасна трансформація економічних відносин повинна знаходити вираз в зміні структури виробництва і відповідно структури результатів функціонування системи відтворення. Сьогодні повинне відбуватися прискорення зростання тих секторів суспільного господарства, які можна віднести до так званої інформаційної складової відтворювальної системи і пов’язати з розвитком інформаційної економіки. Саме у цей період найбільш високі темпи зростання повинні спостерігатися в галузях четвертого і п’ятого секторів, що включають в себе охорону здоров’я, освіти, дослідницьких розробок, інформаційних послуг, фінансів і страхування. В таких умовах повинен відбуватися розвиток принципово нової техніки і технології, що базуються на інформатиці. На підприємствах повинні набувати поширення гнучкі виробничі системи, здатні до швидкого переналагодування і зміни технологічних комбінацій.

Розвиток в економіці „інформаційного” сектора не може ототожнюватися лише із зростанням ролі сфери послуг в структурі суспільного господарства і припускає поступове зростання передових галузей сфери матеріального виробництва, що є одним з чинників технологічного прогресу. Це, перш за все, електронна промисловість, виробництво електронно-обчислювальної техніки, роботобудування, виробництво оптиковолокнової техніки та ін.

Інформатизація відтворювального процесу приводить до трансформації ролі матеріальних і трудових чинників виробництва, знаходячи вираз в зміні структури зайнятості у вигляді зростання частки зайнятих в сфері послуг, а також в переході до якісно нових чинників економічного зростання. Науково-технічний прогрес дозволяє нарощувати валовий внутрішній продукт без збільшення споживання матеріальних чинників виробництва і без залучення додаткової робочої сили. Основою інтенсивного зростання стає „інноваційністю” відтворювального процесу. Істотною трансформації в умовах інноваційної економіки піддається структура капіталу, який тепер функціонує в речовинній-грошово-інформаційній формі. Інформаційна складова капіталу означає, що він включає технологічні і організаційні знання, підприємницький талант і здатність передбачення зрушень в економічній кон’юктурі. Сьогодні відбувається формування нового виду капіталу: людського капіталу, що трактується як знання і кваліфікація людей; структурного капіталу – здатності суб’єкта виробництва управляти своєю структурою в умовах змінної кон’юктурі ринку; клієнтського капіталу підприємств і корпорацій, які в умовах недосконалої конкуренції орієнтуються не просто на виробництво товарів і послуг, а на створення складних соціальних комплексів, що дозволяють мультиплікувати споживчий попит; інтелектуального капіталу; венчурного капіталу як частини фінансового капіталу, що інвестується у високоприбуткові і ризиковані інновації і цим що створює можливість зростання інноваційної доданої вартості.